

Си. Цанко Вълчанов

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ 100, офис 8 (срещу Митницата)

15 ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА „АЛТЕРНАТИВАТА НА ГРАЖДАННИТЕ“ ВЛИЗАТ В БЮДЖЕТ '2024

Общинските съветници от Коалицията обиколиха населените места, за да се запознаят на място с всеки обект

„Алтернативата на гражданите“ е втора сила в ОбС-Казанлък – съветниците по време на сесия

Бюджетът на Община Казанлък за 2024 година, в размер на 117 млн. 300 хил. 033 лева, бе приет на извънредно заседание на Общинския съвет (ОБС) на 14 февруари. Най-важният финансово-документ на Общината бе подкрепен от 32-ма общински съветници, гласували „за“, четириима гласуваха „против“ и нито един „въздържал се“.

15 от общо 23 предложения на групата съветници от Коалиция „Алтернативата на гражданите“ влязоха в Бюджета и след тяхното приемане от законодателния орган предстои да барат изпълнени през тази година. Те касаят редица дейности, свързани с подобряване на инфраструктурата в Казанлък и няколко населени места в общината. По предложение на съветниците от непартийната формация „Алтернативата на гражданите“ в Казанлък

е заложено да се направи повдигане и осветление на пешеходните пътеки на бул. „Александър Батенберг“ в участъка от бул. „Никола Петков“ до изхода на гр. Казанлък, посока изток; асфалтиране на ул. „Козлодуй“ от ж. п. линията до надлез „Катекс“; асфалтиране или поставяне на плочки и благородяване на пешеходното пространство и стълбите южно от ул. „Братя Миладинови“ и за-

и осветление на паркинга в междублоковото пространство на ул. „Ген. Скобелев“ и ул. „Любен Каравелов“. Ще бъде поставена мантинела на велоалеята, свързваща гр. Казанлък и с. Енина. Ще бъдат направени периметрова охрана (тип СОТ), видеонаблюдение и преустройство на помещението за настаняване на животни в Приюта за безстопанствени кучета в Казанлък.

В населените места, след

Пространството, намиращо се западно от автогарата и южно от ул. „Братя Миладинови“

АРСЕНАЛЕЦ РАЗРАБОТВА УНИВЕРСАЛНИ ИКОНОМИЧЕСКИ МОДЕЛИ

Станислав Донев
работи от седем години в „Арсенал“ АД. Първоначално е в Завод 4 в Мъглиж, а сега – в 3/130 в Казанлък. Роден е в София, но израства в Стара Загора, където живее и в момента. Завършил е „Богословие“ в Колеж към Нов български университет, а след това в същия ВУЗ и „История на Европа и света“. В момента учи магистратура, пак в НБУ – „Икономика“. Сегашното си следване ще завърши през 2025 година. Интересува се от икономика и етика. Пише есета по етика – като

хоби, и прави разработки по икономика в сферата на научния анализ. От седем години чете много специализирана икономическа литература и прави свои авторски разработки. Използва прозрения от други области, за да ги приложи в икономиката. Стремежът му е да създаде универсални икономически модели, които да са приложими във всички сфери на стопанския живот. Идеята му е тези разработки да бъдат публикувани и да се ползват от бизнеса.

На стр. 2

падно от автогарата – площ от около 80-90 кв. м, тъй като голяма част от потока от хора от и към жп гарата и автогарата минават през този участък. Ще бъдат направени още маркировка

съгласуване със съответните кметове, общинските съветници от „Алтернативата на гражданите“ предложиха 15 обекта, като 9 от тях намериха място в Бюджет '2024.

На стр. 2

НОВО! Дигитален Ваучер Храна

Социална придобивка от ново поколение, с която работодателите мотивират служителите си, пестят време и оптимизират разходите си.

100% дигитално решение, с което служителите:

- + Плащат лесно и бързо с телефон или пластика
- + Имат достъп до мобилно приложение
- + Следят баланса и разплащанията си

Идърпред България е оператор на ваучери за храна и лидер в предплатените корпоративни решения за служители.

За повече информация сканирайте QR кода или посетете:
www.edenred.bg/edenred-plus/vaucher-hrana

За резервации в ресторант „Орешака“: 0700 70 717, www.oreshaka-bg.com

Ресторант Орешака Казанлък

8 МАРТ
В РЕСТОРАНТ „ОРЕШАКА“
Да отпразнуваме заедно най-красивия
и нежен „ДЕН НА ЖЕННАТА“ с горещо дж Парти!
ОЧАКВАМЕ ВИ!
телефон за резервации:
0700 70 717
www.oreshaka-bg.com

Продължава от стр. 1

15 ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА „АЛТЕРНАТИВАТА...

Включени са двете предложени за село Ръжена – ча-

“Христо Ботев”. Спорна ликата е в това, че на тази улица има близо 40 къщи

По отношение на широко коментираното увеличение

нужда от увеличение, но е необходимо да се набе-

лякат комплексни предложения за оптимизиране на дейностите. И сподели идеята си като член на Постоянната комисия по култура, туризъм и вероизповедания в ОБС, подкрепена и от председателя на Комисията Димитър Пашев, да се направят среци на място с колективите на всеки културен институт, след което да се анализират проблемите в тях с цел подобряване

С. Енина – ул. „Роза“

Гр. Крън – ул. „Освобождение“

С. Ръжена – ул. „Жител клас“

Това са само 3 от улиците, предложени от „Алтернативата на граждани“, за асфалтиране в няколко населени места в община Казанлык

ксалиране и отводняване на ул. „Стара планина“ и асфалтиране на ул. „Жител клас“. В град Крън се заложи асфалтиране на ул. „Борис Митев“ – от кръстовището с ул. „Кирил и Методий“ на север, и асфалтиране на ул. „Освобождение“ – от ул. „Цвятко Радойнов“ до бензиностанцията в западния край на град Крън.

В село Голямо Дряново по предложение на „Алтернативата на граждани“ са включени два обекта. Единият е ремонт на сградата на Кметство Голямо Дряново – ремонт на покрива, вътрешна топлоизолация, подмяна на инсталацията, топлоизолация и изграждане на досътна среда. Вторият обект се отнася до реализацията на изготвения проект за организация на движението заедно с пътна маркировка на главната улица на населено място.

За село Енина бяха приети три от направените четири предложения. Там бе прието да се асфалтират улици „Потокът“, „Роза“ и частично асфалтиране на ул. „Георги Маджаров“ в участъка, водещ до ДГ „Здравец“ и ОУ

на „Христо Ботев“. Спорна ликата е в това, че на тази улица има близо 40 къщи

на „Христо Ботев“. Спорна ликата е в това, че на тази улица има близо 40 къщи

на работните заплати в общинските културни институти

на дейността им.

Юлия Младенова

на „Христо Ботев“. Спорна ликата е в това, че на тази улица има близо 40 къщи

на „Христо Ботев“. Спорна ликата е в това, че на тази улица има близо 40 къщи

на работните заплати в общинските културни институти

на дейността им.

Юлия Младенова

Коалиция „Алтернативата на граждани“ почете Апостола в деня на 151-та годишнина от неговата гибел

Продължава от стр. 1

АРСЕНАЛЕЦ РАЗРАБОТВА УНИВЕРСАЛНИ...

„Целта на икономическия анализ, – споделя той, – е наблюдаваните икономически явления най-напред да бъдат разбрани, обяснени и по възможност – предсказани“.

На пръв поглед, по своето съдържание, науките, които Станислав изучава, са много различни. Но според него, в сферата на практическото им приложение, те са много близки.

В света, в който живеем, всичко е свързано в отношения

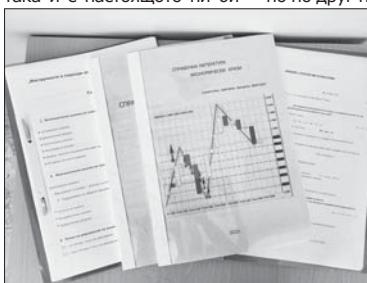
„Науките също са свързани една с друга, така те се допълват. Икономиката не е само математика и логика, тя е преди всичко етика и 50% психология. Израснал съм в религиозно семейство и това предопредели първата специалност, към която се насочих. Богословието дава отговор на много важни въпроси, свързани със смисъла от нашето съществуване, с мисията ни в живота. Историята тъкът обяснява много за опита, който обществото е натрупало през годините, и обяснява сегашната

ни действителност. Икономиката също е мултидисциплинарна наука, която има връзка, както с миналото, така и с настоящото ни бы-

тия предава съвсем друга атмосфера на разговорите, променя мястото облик на процеса, свързан с преговорите. Каза-

но по друг начин, когато между партньорите има симпатия, а още по-добре – емпатия, преговорите ще бъдат много по-успешни, което гарантира позитивния крайен резултат. Същото важи и при управлението на една фирма, независимо колко голяма е тя.

преподавателите си от НБУ. Авторските му формулировки представлят нов начин на моделиране на вече съществуващи познати способи за изследване на икономическите процеси, индикатори, фактори и тенденции.

Част от разработките на Станислав Донев

тие. В този смисъл знанията в тези науки са свързани в голяма степен“, казва арсеналецът с многопосочни интереси. И дава пример: Икономиката има своята етична страна. В процеса на търговските преговори, когато е налице изразена духовност,

Най-ефективен е този икономически субект, при който екипът му е съставен от съмишленици

„В това отношение „Арсенал“ АД има много традиции и практики, които формират такава атмосфера. Става въ-

прос за утвърдените социални програми и възможности, които дава, насярчавайки своите работници и служители да повишават квалификацията и образоването си“, уточнява Станислав.

Той почти няма свободно време, тъй като основното му занимание от много време е именно работата по разработките. Принципът, който следва, е десет процента силно желание и деветдесет процента труд. Досега напълно завършени са следните теми: „Бизнес стратегии и рискове“, „Инструменти и подходи за икономически анализ на пазара“, „Основни търговски принципи и новости“ – Справочник, „Способи за анализ и прогнозиране в икономиката на постинформационната ера“, „Търговски преговори“ – Наръчник, работен формат, „Икономически кризи“ – Показалец, и „Икономически & Етически показалец“. До момента те не са издавани. Идеята на Станислав е да ги публикува, след като се консулира с

преподавателите си от НБУ. Авторските му формулировки представлят нов начин на моделиране на вече съществуващи познати способи за изследване на икономическите процеси, индикатори, фактори и тенденции.

„Систематизирани и синтезирани, тези модели може да са в полза на представители на бизнеса“, смята арсеналецът.

В момента той работи върху две теми – „Психологическо позициониране на продукти на пазара“ и матрица за изработване на „Стратегии на най-ниската точка“. Механизът на тези стратегии е движение по диагонала или – най-краткият път, най-прекирият начин за осъществяване на определена икономическа дейност.

Мотото, което Станислав Донев следва в живота си, и за което смята, че му носи успех, е: „Няма по-голяма сила от силата на смирението и по-голяма слабост от слабостта на гордостта и самохвалството“.

Димитър Бахчеванов

НА КАЗАНЛЪШКА ЗЕМЯ

Преди 100 години за място на бъдещата държавна военна фабрика бил избран Казанлък. Съображенятията били много: градът е в центъра на страната, с добро географско разположение – между Стара планина и Средна гора, със защитена равнинна част, има река, удобен транспорт, работна сила, подходяща територия за разполагане на работилниците и съоръженията – с възможности за разширяване.

Преместването на Софийския артилерийски арсенал (САА), преименуван на **Военна фабрика**, става със **Закон, приет от ХХI-то Обикновено народно събрание на 26 декември 1924 г.** Законът е утвърден с **царски Указ от 9/25/ януари 1925 г.** и публикуван в Държавен вестник, бр. 238 от 26 януари 1925 г.

Арсеналът в София става клон на Военната фабрика. Малцината работници, останали в него, експедирали за Казанлък материали и инструменти и изпълнявали поетите до момента поръчки. Там през 1929 г. от месинга била отлята монументална

Ген. Иван Вълков

та фигура на лъва на Паметника на свободата. Този клон просъществувал до 1945 г.

Ген. Иван Вълков

Основната заслуга за преместването на Софийския арсенал в Казанлък е на ген. Иван Вълков, който по това време бил министър на войната /1923-1929 г./. Създавайки поминък на местното население, той записва името си в историята като благодетел на родния си град. Затова му е присъдено званието Почетен граѓанин на Казанлък.

Ген. Вълков е роден на 31 януари 1875 г. в семейството на търговец на коне. С отличие завършва през 1904 г. Михайловската артилерийска академия в Санкт Петербург, участник във войните, награден с орден „Св. Александър“ – IV степен.

Още през м. май с. г. в Казанлък пристигнали голяма група строителни работници и материали.

Закипяла усилена работа, тежка и мащабна. В нея се включили и много мъже от Казанлък и околните села. Ръководел я артилерийският техник Иван Енков Петков. Всичко ставало с изключителна бързина: отчуждаването на имотите, планирането, строителството. Построени били първите сгради, запазени до днес.

Ген. Димитър Стоенчев

Преместването

Работилниците, тежките съоръжения – 10-тонен релсов кран, вагранки, покривни железни ферми, парни чукове, стругове, преси и др., оборудването, материалите и документацията били преместени с неимоверни усилия и с примитивни средства. Кервани от коли и каруци ги превозвали от казанлъшката гара по черен път, дълъг 2 км. Натоварването на най-големия парен котел станало с два танка на 30-тонен вагон. Цялата тази дейност била извършена за 20 дни от 10-ина работници.

В Казанлък пристигнали и голям брой ръководители, специалисти, чиновници и работници. Тъй като подбалканската жп линия все още не била построена, много от тях пътували в командировки от Казанлък до София и обратно по 10-12 часа през други градове. Преместването на семействата, особено на тези с малки деца, било невъобразимо трудно.

Огромна заслуга за организираното преместване на Арсенала има начальникът на Военната фабрика от 1924 до 1929 г. ген. Димитър Стоенчев, завършил Михайловската артилерийска академия в Санкт Петербург, участник във войните, награден с орден „Св. Александър“ – IV степен.

Той бил голям враг на разхищението на материали и лично контролирал използването им. Под негово ръководство в редовна експлоатация са пуснати

ставено началото на редица нови производства: **капсули, противогази, бездимни барути, течности за бойните спирачки и връщащи на оръдията, каски** и други.

От 1927 г. функционира **Оптическата работилница** – за поправки на оптически уреди, секундомери и часовници. За придобиване на опит наши специалисти били изпращани в „Цайс“, Германия, и в Холандия. През 1938 г. за работилницата е построена нова сграда.

През 1934 г. започва производството на **противогази** – с наименованието „ДВФ“. Работилницата била оборудвана с машини и съоръжения от немската фирма „Дрегер“.

В **патронната работилница**, една от най-големите промишлени сгради в страната по онова време – 2000 кв. м, работел **Константин Григоров** – перфектен специалист-оръжейник и утвърден изобретател, един от първите кадри на ДВФ, дошли със семействата си от София. Той лично ръководел усъвояването и производството на 18 вида боеприпаси и пръв въвел **специални оперативни тетрадки** за записване на новите разработки.

През 1974 г. Григоров е удостоен със званието „Лауреат на Димитровска награда“. Утвърден е за **Почетен член на колектива на ОЗ „Фр. Енгелс“** и получава похизен пропуск за предприятието.

През 1931 г. в ДВФ е поставено началото на **Вътрешната охранителна служба** и на **Противопожарната служба**. През 1935 г. била създадена **дължността комендант**. Той съставлял плановете

Първата леярна работилница

за отбрана и следял за влизането и излизането на външни лица.

От 1 юли 1932 г. влиза в сила **Правилник за стимулиране на персонала**. Премиите били 3 вида: работна, за прослужено време и за добродения и изобретения. Размерът им – от 15 до 25%, бил определен според иерархията. Новопостъпилите и отсъстващите работници не получавали премии.

Барутната фабрика

През 1935 г. е завършено строителството на **първата в страната Барутна фабрика** за бездимни барути. Материалите били превозвани по коларски път, прокаран през ливадите и горите. Скоро била построена **теснолинейка** – главната снабдителна артерия до построяването през 1938 г. на нормална жп линия.

Тухлите за строежка се изработвали на място. За две години били направени **над 1 млн. тухли**. **Създал** **т на барутното производство** във фабриката е **инж. Петър Зеленгоров**. Машините и съоръжени

ята за Барутната фабрика, докарани от Франция през 1935 г., били толкова качествени, че **преживели** **два пъти гаранционния срок**.

През 1936 г. били произведени първите оръжейни и артилерийски барути. Първите количества пироксилинови и ловни барути са произведени през 1942 г., след като фабриката била разширена.

През следващите години ДВФ – Казанлък е най-мощното предприятие в България.

Мария Рашкова

Първата постройка в ДВФ – снарядната работилница, 1924 г.

Сградата днес

академия, участва в Балканската и в Първата световна война, директор е на Картографския институт, председател е на Военния съюз, активно участва в Деветоюнския преврат, 1923 г., става военен министър и реорганизира българската войска. Под негово ръководство се провеждат репресии срещу участниците в Септемврийския антифашистко въстание, 1923 г., и атентата в църквата „Св. Неделя“, 1925 г. Награден е с орден „Св. Александър“ – I степен, и с други ордени. След освобождането му от поста военен министър става пълномощен министър в Рим.

След 1944 г. е арестуван, въдворянен е в различни лагери. Заради репресии през 1923 г. и 1925 г., през 1954 г. Върховният съд го осъжда на смърт. Президиумът на Народното събрание заменя присъдата с 20-годишен затвор. Тогава генералът е на 79 години. Умира в Старозагорския затвор през 1962 г.

Местността Кашът

През март 1924 г. военна комисия начало с ген. Вълков и представители на САА пристигнали в Казанлък и определили новото място на Арсенала – местността Кашът, южно от жп линията до р. Тун-

първите работилници – снарядната, струго-фрезовата, леярната, силовата централа и др.

На 20 септември 1927 г. предприятието е окончателно преместено от София в Казанлък.

Само след няколко години се наложило разширение на фабриката – през 1932 г. били отчуждени още 47 дка ливади, 46 дка ниви, 242 дка общинска мера и 176 дка общинска гора.

Държавна военна фабрика

От 10 ноември 1934 г. Военната фабрика е преименувана на **Държавна военна фабрика**. От тази дата е и първата бланка в Казанлък с това наименование – с №65. Основното предназначение на фабриката, според приетия **Закон за ДВФ**, е да произвежда и поправя всички военни материали, необходими на армията, полицията, пограничната стража и други охранителни органи, както и изпитване на нови образци.

Производствените и административни нововъведения

В Казанлък, за първи път в страната, било по-

Барутната фабрика, 1942 г.

СТАРИТЕ БЪЛГАРСКИ МОНЕТИ СТАВАТ ВСЕ ПО-ЦЕННИ

Монетите имат три страни – това е видно, но не всеки обръща внимание на този факт. Едната страна е лицевата, където е записан номинал, степен на запазване, брой на качествените монети от дадена категория – всяка грейдвана монета се води в специален регистър. Не

минал, степен на запазване, брой на качествените монети от дадена категория – всяка грейдвана монета се води в специален регистър. Не

1894 година са около 4600 лева. Това е така, защото по света има много повече франкове от онова време, отколкото левове.

За обикновения човек е трудно да се ориентира в тази материя, защото има много други фактори – има сетове от монети, издадени от различните монетници на тавика с различен номинал, но от една серия. Има редици – сечени с оригиналната матрица, но много по-късно от оригиналните. Има и куриози – срещат се и такива малки серии, които са удължени с изместване или пък матрицата е била объркана. В тези случаи на помощ идват специалистите, хората, които разбират.

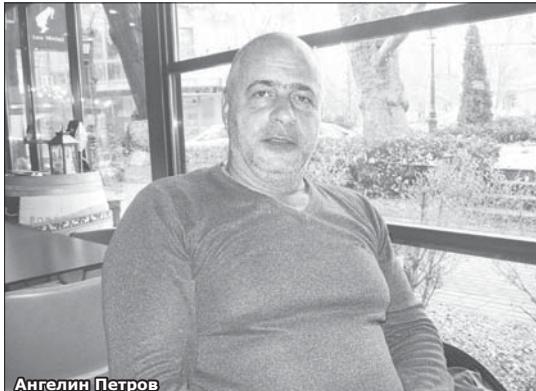
Повечето сделки у нас се осъществяват по интернет, а там стават доста измами. Другата възможност са срещите, организирани от нумизматичните дружества. С изрядна регистрация са тези във Велико Търново, Плевен, Габрово и Бургас. Покупки могат да се направят и от чукбина, където има много богат избор, особено от аукциони в Полша, Германия, Франция и Италия. В първите две държави има много добри предложения от времето на соцдемократията – от вторите – от по-ранни години.

„Хората трябва да знаят, че

законно притежавани могат да бъдат само машинно сечени монети, т.e. от 1881 година насам

Останалите са движими паметници на културното наследство и при тях законът е по-строг. Хората не трябва да се опитват сами да почистят монетите. Навремето много монети са съсираны заради начина на чистене – с оцет, и

сода за хляб и вълнен парцал. Така парите стават лъскави, но се уврежда матричният гланц и те губят стойност. Реставриацията е доста сложен процес и не

Ангелин Петров

лът на монетата – аверс (ези), обратната е реверс (тура), а кантьт на монетата се нарича гурт.

Интересът към нумизматиката обръща истински бум в последните години. И Казанлък не прави изключение. Една част от хората, които се интересуват от темата, са запалени от колекционери, други намират в нея добра инвеститура, трети откриват добра възможност да получат допълнителни средства или разбиват какво неочаквано богатство са наследили от предците си.

Казанлъчанинът Ангелин Петров е човекът, който превържа хобита си в нещо повече. Той е единственият експерт в региона, който се занимава с оценка и сертифициране на монети и банкноти. Работи и с двете големи американски компании – NGC и PMG/PCGS, които основно извършват т. нар. грейдвинг (оценяване). Тяхната лицензирана оценка е от голямо значение при определяне цената на определена банкнота или монета.

Качеството се оценява по много показатели – тираж, но-

винаги видът на металата, от който е изработена монетата, е най-важен. Това е така, защото има монети, които, заради своята рядкост, също получават много високи оценки. Например,

железните 10 български лева от 1941 година

Желязото бързо хваща ръжда и затова през годините са се запазили много малко екземпляри, кое-

то ги прави нумизматично ценни. Грейдвандето може да отнеме много време, понякога повече от един месец – зависи от колко монети са получени в компютърните за оценка. Добрите екземпляри се връщат в затворена кутия, на която е и самата оценка – AU е индексът за средно качество, MS за най-високото, като те имат и от-

Железни 10 лева от 1941 г.

За две монети в еднакво състояние (AU55 – средно качество) 20 златни франка са 730 лева, а 20 златни лева от

1894 година са около 4600 лева. Това е така, защото по света има много повече франкове от онова време, отколкото левове.

Отговорът на този въпрос не е лесен! Безспорно сделката за покупко-продажба трябва да бъде официално документирана, за да може да се потвърди категорично, че е най-скъпата българска монета. А такава статистика е трудно да се намери, обобщена и сигурна.

Разбира се, една такава

нато оценка е задължителна, организаторът на търга си взема своята комисиона.

Обявените цени в интернет не винаги са реални. Продавачът може да посочи каквато си цена поиска, но съвсем друг е въпросът – дали ще получи тази сума?

В пресата многократно се появяват материали за най-ценните български стотинки с номинал 1 и 2 стотинки от 1981 година. Спримо номинала им, цената им се увеличава хиляди пъти. Тук обаче има една поддробност – не всички монети от този период имат такава оценка. През 1981-ва в цялата страна с много събития се обръща към 1300-годишнината от основаването на България, т.е. от подписването на договора между хан Аспарух и Византия. Инициативата за честването е на Людмила Живкова, дъщерята на първия държавен и партиен ръково-

дител, както се казва тогава – Тодор Живков. Людмила Живкова е и министър на културата и по нейна идея на реверса на монетите от 1981 година се поставя надпис – „1300 години България“, вместо традиционния – „Народна република България“. Част от тиража обаче е сгрешен, матрицата не е сменена и излиза отново „Народна република България“.

Именно този куриоз, вместо стотинки, струва няколко хиляди лева

В случая става въпрос за стотина погрешно изсечени монети.

Да имаш поредица от монети от търсен тираж, тъй наречен пътят, също повишива цената. Например, такъв търсен и скъп път са монетите от 1 стотинка до 1 лев от 1979 година.

Другите много „конвертиру-

еми“ пари са юбилейните издания на Българската народна банка, които се пускат в обращение по различни поводи. Техният тираж обикновено е строго определен – няколко хиляди бройки. Тази практика създава известна възможност за спекула, като понякога юбилейните монети значително поскъпват, почти веднага след пускането им на пазара. Първата за 2024 година такава емисия, която включва златни монети от 10, 20, 50 и 100 лева, е на тема „Св. Богородица – Златна ябълка“. Този път, както е световната практика, няма определен тираж. Централната банка пуска определени количества на своите каси и в офисите на своите партньори от търговските банки. Когато количеството се изчерпи, може да се изработят нови монети от серията.

Димитър Бахчеванов

Скъпата стотинка от юбилейната 1981-ва

Ясно е обаче, че най-високите оценки и сделки със стари

сделка е свързана със сервизна организация, официал-

Редиствър на 20 златни лева от 1912 година

„АРСЕНАЛ“ АД - Казанлък

Предлага работа

В заводите на дружеството в Казанлък и Мъглиж и в новия си завод в Стара Загора

Средна работна заплата над 2200 лева, допълнителни стимули, широка гама социални придобивки

Средната работна заплата в Завод 3 и Завод 4 на „Арсенал“ АД е над 2450 лева. За всички новопостъпили в тези заводи се предоставят допълнителни финансови стимули

Търсят се:

- * Конструктори
- * Инженери - производство
- * Електромонтьори
- * Машинни монтьори
- * Машинни оператори ММ с ЦПУ
- * Монтьори поддръжка инсталации и оборудване
- * Настройчици ММ с ЦПУ
- * Окачествители, производствен контрол
- * Стругари
- * Фрезисти
- * Шлайфисти
- * Шлосери

Свободните работни позиции могат да се видят на фирмения сайт:

<https://www.arsenal-bg.com/jobs> Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от Офис № 1 „Пропуски“ на Централния портал в гр. Казанлък от 07.00 до 17.00 часа или от Офиса в гр. Стара Загора, намиращ се на бул. „Цар Симеон Велики“ № 118. Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com, да бъдат подадени в град Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100 - Офис № 4, или в Офиса в гр. Стара Загора, бул. „Цар Симеон Велики“ № 118.

Работно време на Офис № 4 в Казанлък: **всеки работен ден.**

Работно време на Офиса в Стара Загора: **всеки работен ден от 9.00 до 18.00 часа, в събота – от 10.00 до 14.00 часа.**

Тел. за контакти: +359 882 987799, +359 882 987754,

+359 431 57 747, +359 431 57 072;

E-mail: kadri@arsenal-bg.com

**„АРСЕНАЛ“ АД
Казанлък**

Търси да назначи

- Инженер-конструктор - Машинен инженер;
- Инженер - Ремонт на машини и оборудване;
- Електроинженер - КИП и А;
- Инженер - Хидравлика и пневматика;
- Инженер - Автоматизация на производството;
- Инженер - Химик;
- Инженер - Електроника.

Желаещите да кандидатстват могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от Офис № 1 „Пропуски“ на Централния портал на дружеството - Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, или в Офиса на „Арсенал“ АД в Стара Загора - бул. „Цар Симеон Велики“ № 118.

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com

или подадени в посочените офиси в Казанлък и Стара Загора.

Позициите, за които „Арсенал“ АД търси работници и специалисти, са публикувани на фирмения сайт: <https://www.arsenal-bg.com/jobs>

Тел. за контакти: 0882987799; 0882987754; 0431/57747;

E-mail: kadri@arsenal-bg.com

„АРСЕНАЛ“ АД - КАЗАНЛЪК

**търси да назначи за нуждите на
Инструменталния завод работници по следните професии:**

Телефон за контакти: 0885 079 187

1. Шлайфист;
2. Стругар;
3. Фрезист;
4. Шлосер-инструменталчик;
5. Координатчик.

- Изисквания:
 - Завършено средно образование;
 - Умения за самостоятелна работа по професията.

"АРСЕНАЛ" АД Казанлък

Търси да назначи

Висококвалифицирани инженери със следните специалности:

- ИНЖЕНЕР-КОНСТРУКТОРИ
- ЕЛЕКТРО ИНЖЕНЕРИ
- ИНЖЕНЕРИ АВТОМАТИЗАЦИЯ НА ПРОИЗВОДСТВОТО
- ИНЖЕНЕРИ ЕЛЕКТРОНИКА
- ИНЖЕНЕРИ МЕХАТРОНИКА И АВТОМАТИЗАЦИЯ
- ИНЖЕНЕРИ ТЕХНОЛОГИ
- ТЕХНОЛОГ ПРОГРАМИСТИ
- СОФТУЕРНИ ИНЖЕНЕРИ
- ИНЖЕНЕРИ МЕТРОЛОГИЯ И ИЗМЕРВАТЕЛНА ТЕХНИКА
- ИНЖЕНЕР-МЕХАНИЦИ
- ИНЖЕНЕР-ХИМИЦИ
- ИНЖЕНЕР-МЕТАЛУРЗИ

„Арсенал“ АД предлага:

- Индивидуален план за развитие – изградете своята кариера и израствайте професионално във всеки отдел на компаниите;
- Индивидуален път на обучение, определен от Вашите нужди;
- Персонално възнаграждение на трудов договор;
- Еднократен бонус „Нов служител“ на стойност до 8000 лева;
- Месечен целеви стимул за новопостъпил служител в размер на 500 лева;
- Месечна бонусна система, свързана с индивидуалното представяне до 40 % от определеното възнаграждение;
- Бонус за стаж в компанията;
- Празнични бонуси, всеки в размер на 200 лева;
- Ежемесечна сума за покриване на 100% разходи за наем на жилище;
- Ежемесечни ваучери за храна на стойност 200 лева;
- Субсидирано столово хранене;
- Безплатна почивка на море;
- Осигурен транспорт;
- Безплатен паркинг.

Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД:

www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от Офис 1 „Пропуски“ на Централния портал на дружеството в гр. Казанлък от 07.00 до 17.00 часа или от Офиса в гр. Стара Загора, намиращ се на бул. „Цар Симеон Велики“ № 118.

Попълнените документи могат да бъдат подадени в гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис 4 – всеки работен ден, или в Офиса в Стара Загора – всеки работен ден от 9.00 до 18.00 часа, събота – от 10.00 до 14.00 часа.

Документите могат да се изпратят и на e-mail:

karieri@arsenal-bg.com

За повече информация: тел. 0885332535; от 08.00 до 16.00 часа, всеки делничен ден

**ФК „АРСЕНАЛ – 2000“
ПРИЕМА ДЕЦА И ЮНОШИ**

Клубът предлага прекрасни условия за тренировки, обновена спортна база, осигурена екипировка, чудесно поддържан фирмрен стадион „Арсенал“.

**За информация и записвания:
0882474101, Станислав Пехливанов**

Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от Офис № 1 – Пропуски, на Централния портал, от 07.00 до 17.00 часа.

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com или подадени в гр. Казанлък, бул.

„Розова долина“ № 100, Офис № 4.

Работно време на офиса: всеки делничен ден.

Тел. за контакти: 0431/57747

РАДОСЛАВ И АЙДЖАН ИЗБРАХА БОТЕВ ЗА НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС

Радослав Георгиев и Айджан Ферадова от Основно училище „Свети Климент Охридски“ в град Крън се включиха в националния ученически конкурс „Моя страна, моя България“, посветен на 3-ти март. Радослав, който е ученик в 7 клас, и Айджан, от 6 клас, участват със свои рисунки по темата „Историческа личност, която ме прави горд българин“. Организатор на конкурса е Национално сдружение „Народно щастие“. И двамата избират поета революционер Христо Ботев за личността в българската история, чийто портрет да нарисуват. Рисунките са направени в часовете по изобразително изкуство в училище.

Шестокласничката Айджан Ахмедова Ферадова е отглеждана от своя баща, когото тя смята за много силен човек. Това е и една от причините да избере революционера Христо Ботев за своята рисунка. Айджан обича природата и животните, обича да спортува. Рисуването е едно от нейните любими занимания, което ѝ помага да се справи в понякога нелекото ѝ ежедневие – момичето расте в семейство на разделени родители. По думите на учителката Милена Атанасова от ОУ „Св. Климент Охридски“, чрез трите пеперуди в картина си Айджан е изразила възраждането и полета на душата на поета. Момичето е отлична ученичка и участва във всички празници и инициативи, организирани от училището в Крън.

Седмокласникът Радослав Радостинов Георгиев напира подкрепа в семейството си, особено от своята майка, която, въпреки ограничени финансово възможности, му подарява голям и скъп комплект за рисуване. По думите на неговите учители, това сильно въздейства на детето. През 2023 г. Радослав печели второ място в международен конкурс за детска рисунка в Китай, провинция Дзинан. В училище има много добър успех. Участва в повечето училищни празници и мероприятия, включава се и в събития, организирани от НЧ „Цвятко Радойнов – 1885“ в Крън. За да избере Христо Ботев за своята рисунка в национален конкурс, му е повлияла неговата учителка по история и цивилизации.

Текстът и снимките са предоставени от Милена Атанасова, ОУ „Св. Климент Охридски“ – Крън

ДА СЪЗДАДЕМ МУЗЕЙ ЗА РОДОЛЮБИЕ И ПАТРИОТИЗЪМ

Това предлага да се направи в Казанлък инж. Недялко Пъков, като се възстанови родната къща на единствения участник в Априлското въстание от града – Стефан Почеков. А музеят и пространството около него да се превърнат в място, където деца и ученици ще изучават събитията и личностите, свързани с борбите на българския народ за Освобождение.

Човек, завладян от патриотичен дух, който не само разказва, не само пише и инициира различни събития, но живо се

дава книга със заглавие „Стефан Почеков – възрожденски учител и виден казанлъшки революционер“.

Този февруари, в препълнената зала на ул. „Искра“ 4, директорът на ИМ „Искра“ д-р Момчил Маринов представи книгата на Недялко Пъков за участника в Априлското въстание от Казанлък Стефан Почеков. Самият автор дълго и увлекателно разказа за пътя от раждането на идеята за осветяване образа на Стефан Почеков още през 2012 година до създаването на инициативен комитет, който е

парцел, общинска собственост, близо до родната къща на Почеков и се привлекат средства за създаването му. В този музей, който ще наподобява къщата на Стефан Почеков, за която Недялко Пъков е намерил точно описание, ще бъдат почетени и други бележити възрожденци от града, участвали в национално-революционното движение на Българския народ. Сред тях са Тодора Бакърджиева, Петър Ганин и неговата майка баба Гана – всички съртнци на Васил Левски, Христо Йанков и Стефан Орешков от четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа, обесени от турска войска в центъра на Казанлък, и други видни личности, посветили се на борбите за свобода. Надеждата му е да се намерят достатъчно средства, включително и по европроекти, така че музеят да бъде готов за 1 май 2026 година, когато се навършват 150 години от Априлското въстание, като годишнината бъде

първично

Недялко Пъков дари 50 копия на портрета на Стефан Почеков, нарисуван от художничката Анжелика Максимова от Габрово, възпитаничка на Великотърновския университет. Оригиналът на портрета бе връчен на ИМ „Искра“. Заедно с портретите инж. Пъков поднесе комплекти от книгата за Почеков и книга за Стоян Пъков, стотник от Априлското въстание, диск с филм рецитал „Чадъ на Балкана“ и плакат на Стефан Почеков с негов портрет и снимка на паметника, издигнат на лобното му място в местността Чадъ дол, на 26-те училища в община Казанлък, на Общината, музеите, кул-

Специален портрет на героя и две книги с автор Недялко Пъков получи и вестник „Трибуна Арсенал“, издание на „Ар-

Книгите на инж. Пъков за героите от Априлското въстание

Недялко Пъков, вляво, дарява оригинална на възстановения портрет на Стефан Почеков на ИМ „Искра“ с директор д-р Момчил Маринов

възнува от съдбата на казанлъчани, участвали в борбите за национално освобождение. Това е инж. Недялко Пъков, офицер от резерва, краевед, председател на Инициативния комитет „Стефан Почеков“. По негова инициатива преди няколко години бе открита паметна плоча на единствения казанлъчанин, участвал в Априлското въстание и загинал едва в 26 години в местността Зли дол. Проследил родословното дърво на Почеков, място то, където е била родната му къща, кратката му, наисътена с героизъм и възрожденски дух, биография, Недялко Пъков из-

установил къде се е намирала родната къща на героя, за неговото житие и геройската му смърт. Инициативният комитет е събрали и необходимите 681 подписа за поставяне на паметната плоча, преминал е през всички задължителни процедури, за да бъде открита на 1 ноември 2016 година по повод 140-ата годишнина от избухването на Априлското въстание.

Редица бъдещи инициативи набелязя Недялко Пъков с надеждата те да се събднат, като най-важната от тях е да се направи Музей за родолюбие и патриотизъм в Казан-

лък, като за целта се отреди парцел, общинска собственост, близо до родната къща на Почеков и се привлекат средства за създаването му. В този музей, който ще наподобява къщата на Стефан Почеков, за която Недялко Пъков е намерил точно описание, ще бъдат почетени и други бележити възрожденци от града, участвали в национално-революционното движение на Българския народ. Сред тях са Тодора Бакърджиева, Петър Ганин и неговата майка баба Гана – всички съртнци на Васил Левски, Христо Йанков и Стефан Орешков от четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа, обесени от турска войска в центъра на Казанлък, и други видни личности, посветили се на борбите за свобода. Надеждата му е да се намерят достатъчно средства, включително и по европроекти, така че музеят да бъде готов за 1 май 2026 година, когато се навършват 150 години от Априлското въстание, като годишнината бъде

първично

сенал“, който отразява всяка една патриотична инициатива в Казанлък. Портретът вече е поставен на видно място в редакцията, каквато е волята на дарителя. КНСБ в „Арсенал“ АД също бе отличен с патриотичните дарове за съдействието на организацията и лично на нейния председател Атанас Бозов за издигане паметната плоча на Стефан Почеков в родния му град.

В срещата, организирана от Недялко Пъков, имаше и много символика. На влизане всеки получи букетче с кокичета, които са предвещаници на пролетта и новото начало. Книгите, дисковете и плакатите бяха в опаковки с нарисувани люляци, тъй като точно по времето, когато Стефан Почеков е бил убит в бой с турските войски – 8 май 1876 година, в планинската местност са цъфтели турни институти, читалища, патриотични и родолюбиви организации.

В „Трибуна Арсенал“ бе отличен за отразяване на патриотични инициативи в Казанлък

Юлия Младенова

Елисавета Делева: СЪВЪРШЕНИЯТ ОПТИМИСТ

Елисавета Делева е човек, когото без колебание можем да наречем оптимист. Личният ѝ професионален път показва, че в него тя е водена от неоспорима житейска смелост. Още някога, когато през 2009

промишлеността на Завод 5, е специалист с отлична професионална позиция, авторитет и лично доверяване от събраленото дотук в живота. Фактът, че тя е част от фирменията Алея на трудовата слава за 2023 г., е показателен сам по себе си. Но, разбира се, не казва всичко за нея.

„Спомням си, че когато директорът на Завод 5 на „Арсенал“ инж. Петър Щириев ми се обади във връзка с подписането на договора за сегашната ми позиция като ръководител-отдел в промишлеността, след като оформянето на документите приключи, той ми подаде една книга. Беше около 100-120 страници. Каза, че ще е хубаво да я прочета във възможно най-кратък срок, за да му я върна“, разказва Елисавета. Тя не помни заглавието на книгата, но не забравя прочетеното в нея. Както и подхода на директора в този ключов за нея момент. Съдържанието, от

рода на „50-те неща“, които те превръщат в лидер, а не просто в шеф“, я впечатлява. „В книгата бях описани полезни практики и подходи в работата с хора, които те изграждат като добър ръководител“, спомня си още Елисавета. - Книгата беше поучително четиво, нагледен пример за лидер на дело. Този жест на инж. Щириев ми бе най-полезен. Той беше знак към мен за подкрепа от негова страна.“

Да подкрепяш

Да помогаш, да подкрепяш хората, да ги стимулираш да научават, да се образоват, да надграждат себе си, да се развиват като професионалисти, това е ангажимент на добра ръководител, ако той иска да сформира компетентен и лоялен колектив. Това е урокът, който инж. Щириев дава на младата ръководителка. Тя се опитва не просто да не го забравя, а да го следва. Постоянно. Затова ѝ е трудно да нарича хората, които ръководи, свои подчинени. Не

отрича, че точно това получава от своите ръководители и това се опитва да дава на хората в отдела си. С убеждението, че високата квалификация е много важна, Делева се заема да учи магистратура, която вече е пред приключване. Учи „Машиностроение и уредостроение“ в Техническия университет в Габрово: „Все пак, образователната степен е най-добратия инвестиция – да инвестираш в себе си е ключово“. Разбира се, спрявянето в практиката също е съществен фактор. „В „Арсенал“ постепенно се събърка с много нови и непонятни за мен сфери – материали, машини и съоръжения, инструменти, покупни компоненти и т.н. Практиката учи най-добре, особено, ако има кой да ти обяснява, да ти показва и да те насочва, когато се изправяш пред нещо ново. В моята работа това е г-н Николай Христов, зам.-директор по производствените въпроси в Завод 5“, признава Елисавета.

Ежедневието тук не е леко. „Работата при нас е интензивна, всеобхватна, нетърпяща отлагане и неглижиране... Но така се работи в „Арсенал“, обясняват я. Така работят и нейните

иззвикатели за работата си като ръководител на отдела, познат сред арсеналци още и като Производствено-диспечерски отдел на Завод 5. Като много хора на ръководни позиции в оръжейницата, тя не крие, че тук е интересно, ежедневно възникват сложни задачи – предизвикателства държат интереса към работата. И още нещо: „Общуването с много и най-различни хора доставя удоволствие! Лично аз си взимам по нещо от всеки, за да надграждах себе си“, споделя Делева.

Петът

Елисавета бързо се откровява с работата си още през първата си година в „Арсенал“. В края на 2010 г. ѝ предлагат да стане началник на участък в цеха, където първоначално постъпва – 1/280. За това време от професионалното си израстване тя казва, че е нелек период, който обаче остава като база на всичко научено в „Арсенал“. Време за учение – и за естеството на работата там, и за интензивността, и за отношенията, и за връзките по цялата фирмена верига: „Имах възможността, но и необходимостта да се запозна с многообразието от детайли във всяка сфера на фирмения производство“.

Става така, че постепенно работата я увлича, „спиралата я завърта“ и Елисавета разбира: **Вече не искам да си тръгвам от тук!**

Решението да остане идва някак естествено. То се затвърждава и със случилото се в края на 2013 година, когато се местят в Завод 5 като организатор външно и вътрешно коопериране /БВК/ към Звено 500, в т. нар. военно производство. Ангажиментите стават още по-сериизи. Опитът със система „Техноклас“, както и доверието, което ѝ дава заводското

ръководство, са решаващи за поемането на днешната длъжност, която Делева изпълнява от 2017 г. насам. Не крие, че тогава възглавява в новата позиция с леко притеснение – в отдела нейните малко над 30 години са най-скромни, колегите ѝ имат

Елисавета с малката си дъщеричка

повече опит, но това не е основание да не се чувства на мястото си.

Елисавета Делева се чувства на мястото си и в личния живот. Като иконски представител на зодия Лъв, всичко при нея е подредено и точно.

Майка е на две дъщери. Голямата – Деляна, е вече пълнолетна. Ще бъде абитуриентка, после поема по свой собствен път. Вече има идея какво иска да следва, но го пази в тайна, докато узрее съвсем. Малката – Божидара, дошла в семейството, когато каката е вече на 14, е още в детската градина. Любимото занимание в свободното време на семейството е просто да бъдат заедно! Обичат да „бягат“ от къщи за по една-две вечери и да събират преживявания от пътуването. Без много баగаж – заради промяната в обстановката и доволствието от спонтанните неща. В останалото и малко лично време Елисавета чете и гледа филми. Най-често, свързани с психологията. Която я увлича, без претенции да бъде сериозно хоби. Винаги е полезно – и въкъщи, и в работата с хората, да знаеш как да подходиш. Дори при съвршените оптимисти!

Диана Рамналиева
Личните снимки са предоставени от Елисавета Делева

Двете дъщери на Ели – Деляна и Божидара

Елисавета Делева получава отличието си за Алеята на славата от инж. Николай Ибушев

г. идва в „Арсенал“, без да има образоването на машиностроител, защото по професия е ветеринарен лаборант с диплома от „Старозагорския техникум“. Елисавета не се притеснява да приеме предизвикателството на новото. Няма представа що е то. „Книговодител КОС“ към цех 280 на Завод 1, но от покойния си към днешна дата дядо научава, че той се е пенсионирал точно там през 1988-ма. Когато Елисавета пристъпва за пръв път през портала на завода, никой друг в семейството няма опит в казанлъшката оръжейница. Но тя приема предложението на отдела за човешки ресурси, като много други, уж „за малко“ – докато следва социална педагогика. Бакалавърската степен от университета след няколко години става факт, но „малкото“ време в „Арсенал“ остава за цял живот. Делева се усмихва и по всяко лице, че съжаление за този избор няма. Нещо повече – днес Елисавета Делева, ръководител-отдел в

върху развитието на детето. Това ще бъде пространство, което ще дава усещане за сигурност, защитеност и споделена емоционална близост, което ще помогне на децата да излязат от кръга на насилието в живота си, за да продължат да се развиват защастливо.

„Нашата цел е да съберем достатъчно финансови средства, необходими за обзавеждане и техническо оборудване на пространството, за да продължим да помагаме на децата и семействата им“, сподели Стела Кехайова,

председател на Сдружение „Жените на Казанлък“. За осъществяване на дейността Сдружението разчита на подкрепата от граждани и корпоративни дарители. Поставени са дарителски кутии в няколко търговски обекти в Казанлък. През март ще бъде организирана и благотворителна кулинарна изложба.

Според данни на ЮНИЦЕФ, всяко второ дете – 47%, е преживяло някаква форма на насилие до 18-годишна възраст, като емоционалното насилие е най-срещаният вид

– 45,9%, последвано от физическо – 31,2%, сексуално – 15,6%, и пренебрегване – 10,5%. Насилието най-често се наблюдава сред децата в училище. Деца и младите хора, преживели насилие, често се чувстват в опасност, имат много по-ниско самочувствие и ниво на благосъстояние в сравнение с останалите деца. „Затова е важно да започнем с превенцията на насилието от най-ранна детска възраст“, казват от Сдружение „Жените на Казанлък“.

Юлия Младенова

Сдружение Жените на Казанлък

РУМЕНА ВОЙВОДА

Неуловимата царица на Осогово

Румена Войвода /1829-1895/ е една от 60-те български жени хайдути, сред които са Сирма, Бояна, Тодорка, Недка, Яна, Добра и други изключителни българки. Действала е 4 години в Осоговския балкан. Основен източник за живота ѝ е книгата „Румена войвода. Очерк из Осоговските планини“, 1886, на Ефрем Карапанов.

През 1972 г. Румена войвода е обявена за почетна гражданска на Кюстендил. Името ѝ носи ледник в Антарктика. В родното ѝ село Гюешево е открита паметна плоча, там всяка година в нейна чест се провежда хайдушка вечер. В Румъния се провежда фестивал на името на Румена войвода. През 21 век подвигите ѝ влизат и в комикс. На нея е посветен минисериалът „Воевода“ 2017, вдъхновен от разказа на Николай Хайтов „Румена войвода“. Режисьор е Зорница София Попгандчева, изпълнителка на главната роля.

През 2024 г. се навършват 195 години от рождението на храбрата българка.

Родът. Румена /Румяна/ Георгиева Павлова е родена през 1829 г. в село Гюешево, Кюстендилско. Произхожда от борчески род на дервенджии – хора, охраняващи планински проходи. Баща ѝ Георге бил пазач на кулата Девер баш. Дядо Й Павле ходел винаги със зареден сиях – кожен пояс с прегради за нож, пицови и др. Създал въоръжена чета, която да пази Гюешево от грабежи. Именно той научил внуците си да стреля, на 7 години учувала отдалече „млада бука в гората“.

Румена. Тя била красива девойка – тънка, висока, с толкова малка талия, че се обхващала само с пръстите на ръцете, със смуглите лице, с черни коси и очи, с изписани вежди. Носела хубав каменишки костюм. Като войвода ходела с бели беневреци /потури/ с червена кърпа и сребърни пафти. Имала зърнлив и силен глас. Като запеела, жътварите оставляли сърповете си и я слушали. Нямала съперник на хорото, играела, докато свирачите се уморят. Била много смела, имала бунт настроение. Борела се с козари и овчари и винаги побеждавала.

Най-удивително било умението ѝ да стреля. С куршумите си правела кръг, а точно в средата удряла още един куршум. За нея местните поп Анастас казвал: „Не е око като око, тук е сокол – где замери, там нагажда“.

В празнични дни цяло Гюешево излизало на поляна, варили чорба в казани. Всички седели на земята, а чорбаджите – на трикраки сточета. Веднъз се чул гърм и един от чорбаджите се катуринал на земята – Румена с куршум счупила едно от крачетата на сточето му. Поставяла ябълка на главата на турчина Алия, който ѝ се доверявал, и от 60 разкраска я уцелвала.

Заради непокорната ѝ кръв и кръшната ѝ снага турците я наричали „Фидан бойлия“. Опитвали се да я потурчат, но все не успявали.

Задомяването. Много момчета я искали за жена, спреквали се заради нея. За да укроти 14-годишната си щерка, баща ѝ направил я оженил за 22-годишния Георги. Заедно със свекърва си, Румена гледала къщата и нивите. На осмата година родила син. Казали ѝ, че името му е Исприроди, но тя отсяка: „Ние ще го назовем Андон!“. Голямо веселие паднало на кръщенето, като прекарвал събранные данци за Ниши, и с парите купили пушки, барут и патрони. Привели буйни младежи от околните села и ги въоръжили. Първата работа на Румена била да се побратими с комитетите в четата.

Гневът. Той се наструпвал постепенно. Един път се връщала от гората с три убити лисици – хо-

зачестили, се решила. Веднъз, когато мъжът бил в Кочани за ориз, един турчин не спрял да я задиря. Капакта преляла и тя му турила нока.

На стари години Георги, откогато се женил още два пъти, сътъг си спомнял за Румена: „Хората я думаха, но за знаех, че ми беше домакинка и верна жена, но и много кескин /плота, избухлива/. Бюлюкбашин, харамий за нея беше играчка...“.

Хайдутуването. То продължило от 1858-а до 1862-ра година. „Румена от Каменичко с оръжие се явила с дружина от 15-16 души, която прави опустошения в осоговските села“, писал в. „България“ на 6 юли 1862 г.

Готова да мъсти на турците, Румена отишла при Стоян ковача от с. Кръкля, който също бил непокорна глава, и му предложила да направят чета. Двамата не криели, че се харесват, хващали се на хорото един до друг. Той оставил жена си и двете си деца и грабнал пушката си и две саби, които сам бил изковал – едната за него, другата за Румена. Взели по един кат дрехи и икона на Св. Богородица. Надладили конвоя, който прекарвал събранные данци за Ниши, и с парите купили пушки, барут и патрони. Привели буйни младежи от околните села и ги въоръжили. Първата работа на Румена била да се побратими с комитетите в четата.

В манастира „Св. Яким“ те пред кръста се заклели да бъдат бърдарни закрилници. Тя станала войвода, а Стоян – байрактар. Дружината ѝ била малка – изхранването в непристанните планини било трудно. Навсякъде обаче имала верни ятаци – българи, каракачани и турци.

Царицата на Осогово. В студ иpek четата бродела и правела засади от Осоговския балкан. Но била неуловима. Румена не казвала на четниците къде ще бъдат на следващия ден – така потериите не можели да намерят следите им.

Бързината, с която се придвижвали, нощните нападения и внезапните удари накарали насилиниците Кочани, Кратово, Шип, Крива паланка и Кюстендил да треперят. Някои български чорбаджии също се страхували за кожата си. Самата Румена била много издръжлива, няколко поточна ръка от нейната. Била най-бързата. Веднъз попитала дружината си: „Кой може да измине този човек в един ячопек?“, т.е. кой може да измине тази стръмнина за толкова време, колкото да се изпече едно яйце. Никой не се хванал, а тя като фъртуна изкачила баира. Като слязла, ѝ подали изпечено яйце.

Най-напред Румена се справила с прочутия разбойник Адем арамия. Четниците разбили бандата му, а негови вързали за една склада и орлите разскъсили тялото му. След това отвлекли каймакамина и началника на заптиета и ги бесели с главите надолу, както били направили с нея.

Не се бояла нощем от динава по градските калдърми, превързвала кърпи на конските петала, за да не трогат. Наплашила всички османлии в околността, никой не смел да се изпречи

на пътя ѝ. Но в очите на бедните била закрилница. Веднъз дала на един сиромах 300 гроша да си купи кон, казала му, че, ако го види друг път без кон, ще го заколи.

На няколко месеца бандите от главорези и мародери в Осоговския балкан били разчистени. Дружината наричала Румена Планинската царица, а народът – Царицата на Осогово.

Властва използвала всевъзможни начини, вкл. и подкупи, за да я залови жива и да я отведе с тържество в Скопие и Солун, защото там искали да я видят.

Без венчило.

Между Румена и Стоян пламнала любов. Това се смятало за голям грех. Искали да се венчаят, но свещеникът казал, че побратимството е вечно и отказал. Румена забременяла без венчило и тайно износила втората си рожба – Карапифилко, когото дала на своя родственица да го отгледа.

Една нощ слязла в селото при съпруга си и му предложила да я опрости и да се събере с жената на Стоян. Георги я молил да се върне, пак тя му е жена – и на тоя, и на она свят. Това било последното им виждане. После Георги се оженил за Стояновата жена и приbral децата ѝ. Когато намирала време, Румена ходела да види синовете си, оставяла и по някояpara.

Неразбирателствата. Румена искала да се присъедини към четата на Ильо войвода, но това не станало. Тя продължила да шета из горите, но в дружината ѝ настъпило разделение. Четниците

дивата е, че когато Румена и Стоян заспали, комитите влезли и с по едно дърво ги ударили по главите. Румена се изправила, гъръната с пищова си и паднала окървавена до Стоян. Така, според Карапанов, са съвршили дните на тази юначка българка. „Има и други версии, но това, което едва разказаха, е най-верното, защото е изповедано от семейство Спасе“, пише историцът в книгата си. Той уточнява, че че-

Зорница София Попгандчева в ролята на Румена войвода

Румена войвода,
автор Константин Качев

дела на лов почти вски ден. Тъй като на раята било забранено да ловува, заптиетата я завели на разпят в конака. После умрял баща ѝ, държал го една година в затвора в Скопие.

Един ден четата от 170 души на Ильо войвода с песни и закани се спуснала от планините до Гюешево. Румена искала да тръгне с тях, но турците я заловили. Насред село били и бесели с глагат на надолу. Тя стискала сълзи, накрая заявила: „Има да видите!“.

Каквото и убийство да станело, властта все Румена търсела. Искала да хване балкана, но ѝ биложал да остави съпруга и детето си. Но когато турците зулуми

РУМЕНА-ВОЙВОДА
ОЧЕРИК ИЗ ОСОГОВСКИТЕ
ПЛАННИ

Е ФРЕМЪ КАРАНОВЪ

ЕСТАВ
ТИПО-ЛИТОГРАФИЯ В. ЗИКЛЕРЪ
1864

започнали да негодуват, най-много – Спасе и Милко, които я харесвали като жена. Най-нападателен бил Спасе, той искал да бъде войвода: „Не е прилично жена да ни повеля!“. И убедил неколцина комити да убият Румена под предлог, че е изменила на посетствимото.

Смъртта. Версите. Най-прав-

тата обикаляла още два-три месеца под войводството на Спасе – вече само от 5-ма души, четириимата от които били убити.

Според други сведения, Румена и Стоян оцелили и се заселили в град Арад или в Букурещ. Румънските данчни архиви сочат, че през 1811 г. ханджийката Румена Георгиева Павлева е платила налог.

Николай Хайтов открил документи и доказателства за това, че, след като Румена била пребита, четниците я изоставили, считали я за мъртва. Тя обаче съзъвала и била лекувана от баща Ружа. Лечителят разказала, че изцерила Румена, след което, заедно със Стоян, тя заминала за Румъния, откъдето праща хабер до близките си. Синът на Румена – Андон, нападнал едини турци край Кюстендил, когото го ранили. Излекувал се и се скитал из Варна, а жена му с детето живеели при дядо Георги в Гюешево.

Писателят записал и спомени на внука на Румена – Китан Андонов-Румата. От баща си той научил, че, след като разпунала четата, Румена заминала със Стоян за Букурещ, където се оженили и имали дъщеря.

По-късно при Андон дошъл пратеник от майка му, която го викала в Букурещ. Той тръгнал, но, като стигнал Дунава, размислил и се отказал. Хайтов смятал, че някакъв страх от майката е смутил Андон.

Има още много версии, някои от които граничат с легендите. Според едини, годината на смъртта на Румена не е известна, според други тя е 1862-ра, а според Николай Хайтов – Румена е живяла до 1895 г., починала в Букурещ на 66 години.

Мария Рашкова

Издателски съвет: Николай Ибушев, Владимир Чучумищев, Янко Запрянов, Добрин Драгнев, Петя Папазова, Иван Иванов.
Редколегия: Юлия Младенова – гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Димитър Бахчеванов, Невена Атанасова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. Със съдействието на НКСБ и КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“ АД.

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com; Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg; Диана Рамналиева, e-mail: di_ramnalieva@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12, mvrashkova@abv.bg; Димитър Бахчеванов: 0888 21 01 00